

Het lijkt op poging tot staatsgreep

Door te dreigen met opzegging van het vertrouwen in de rechterlijke macht tast Wilders de rechtsstaat aan, schrijft **Jonathan Mijs**.

Uitspraken van Geert Wilders (PVV) over de rechterlijke macht raken aan iets fundamenteelers dan gebrek aan 'respect'. Wat de hoofdrolspelers in dit debat niet lijken te bevatten, is dat politieke meningsvrijheid alleen mogelijk is in een democratische rechtsstaat. Met zijn kritiek op de rechterlijke macht bedreigt Wilders letterlijk het fundament van de Nederlandse samenleving: de algemeen geaccepteerde en in wetten verankerde normen van de democratische rechtsstaat.

Wilders zegt in *Nieuwsuur*: „Als ik niet zou worden vrijgesproken, dan hebben denk ik miljoenen mensen in Nederland terecht geen

vertrouwen meer in de rechterlijke macht in Nederland. Ik hoop dat dat niet gebeurt, want ik kan die mensen dan niet meer ongelijk geven als ze een bijl zetten aan de wortel van wat toch iets heel belangrijks in Nederland is: een onafhankelijke rechter die op een onafhankelijke, onbevooroordeelde manier rechtspreekt. Dus ik hoop dat dat goed komt.”

Hoge Raad-president Corstens duidt die uitspraak als getuigend van (te) weinig respect voor de rechterlijke macht. Advocaat Moszkowicz geeft daar een mooie draai aan door te stellen dat respect verdiend moet worden (en dat daarvan in dit proces geen sprake is). Beiden missen daarmee echter de kern van de zaak: de fundamenten van onze samenleving gaan vooraf aan kritiek en respect. De democratische rechtsstaat maakt het mogelijk om in (politieke) vrijheid, gesteund door burgerrechten die in ultimo verdedigd worden door politie en krijgsmacht,

kritiek of respect te uiten. De democratische rechtsstaat is de basis van wat we 'samenleving' noemen: een bouwsel van algemeen geaccepteerde normen over wat mag en wat niet; over wat verboden is evenzeer als wat ons goed recht is.

In tegenstelling tot wat de beide

De rechtsstaat is een bouwsel, gefundeerd op acceptatie

heren juristen zeggen, kan dit fundament niet het onderwerp zijn van 'respect'. De rechtsstaat is een bouwsel, gefundeerd op acceptatie. Zouden we met zijn allen ophouden de rechtsstaat te accepteren dan leven we, per definitie, met zijn allen niet langer in Nederland. Tot die tijd is gebrek aan respect een andere uitdrukking voor wettelijke overtreding en is wraking de enige geaccepteerde

vorm van kritiek op de rechterlijke macht. Het reduceren van de rechterlijke macht tot 'een partij' in een conflict, waarvoor je wel of geen respect kunt hebben, getuigt van onbegrip. Dat is Wilders als vervolgde partij misschien niet kwalijk te nemen, maar van Moszkowicz had ik meer verwacht.

Met zijn uitspraak heeft Wilders een nieuwe paragraaf toegevoegd aan de lijst van zijn uitspraken die de strafeis onderbouwen. Welbeschouwd uit Wilders immers een dreigement: als ik geen gelijk krijg in de rechtszaal, dan weg met die rechtsstaat. Daarmee heeft het OM eindelijk een reden voor vervolging: met die woorden doet Wilders een oproep tot omverwerping van onze democratische rechtsstaat. Is dat geen poging tot staatsgreep?

Jonathan Mijs is promovendus sociologie aan Harvard University. Zijn onderzoek gaat over politiek filosofische thema's.